

L'estat de l'educació a Catalunya: la seva qualitat i els seus resultats educatius

Informe d'anàlisi dels resultats de l'enquesta.

Índex

1. Introducció	5
2. Anàlisi dels resultats	6
2.1.- Quines creus que són les causes principals de la davallada dels resultats PISA? Del llistat següent escull-ne les CINC que creus que poden haver influït més. Si ho necessites, indica'n d'altres que no surten al llistat.....	6
2.2.- La creació d'una comissió de persones expertes proposada per la Conselleria és la millor opció per trobar estratègies davant la davallada dels resultats educatius. Indica el teu grau d'acord respecte a aquesta afirmació.....	8
2.3.- La Conselleria hauria de consultar totes les professionals dels centres educatius per trobar conjuntament estratègies per millorar els resultats educatius. Indica el teu grau d'acord respecte a aquesta afirmació.....	9
2.4.- Proposa una única mesura que consideris que s'hauria d'implementar en el teu treball diari i que ajudaria a millorar els resultats del sistema educatiu.....	10
2.5.- Més enllà dels resultats educatius, cal millorar la situació general de l'educació. Indica el teu grau d'acord respecte a aquesta afirmació.....	12
2.6.- Digues quins CINC factors poden ser més decisius per aconseguir aquesta millora en la qualitat de l'educació. Si ho necessites, indica'n d'altres que no surten al llistat.....	13
2.7.- Actualment treballar en l'educació és gratificant. Indica el teu grau d'acord respecte a aquesta afirmació.....	15
2.8.- Observacions i/o altres comentaris respecte a l'estat de l'educació: qualitat educativa, resultats educatius o situació dels centres.....	16
3. Conclusions	17

1. Introducció

Des de la Federació d'educació de CCOO **hem volgut escoltar** i conèixer l'opinió de totes les professionals de l'educació per valorar “L'estat de l'educació a Catalunya: la seva qualitat i els seus resultats educatius”.

El darrer estudi PIRLS (Estudi Internacional de Progrés en Comprensió Lectora), que **situava Catalunya a la cua en comprensió lectora**, va ser un auguri dels mals resultats que posteriorment ha revelat l'informe PISA (Programa per a l'Avaluació Internacional dels Estudiants).

Per aquest motiu, hem proposat a les professionals de l'educació que **contestessin un qüestionari** de vuit preguntes sobre l'estat de l'educació. Amb les respostes hem elaborat aquest **informe** que portarem a les Conselleries d'Educació i de Recerca i Universitats, al Consell d'Educació de Catalunya i a les diferents meses de negociació.

Des de CCOO hem engegat aquesta iniciativa perquè pensem que és imprescindible que tothom que treballa al món educatiu pugui **participar d'aquest debat**, sense excloure'n a ningú. Perquè l'educació ens **preocupa** i ens ocupa. Perquè l'educació és una cosa de tothom, de tota la comunitat educativa, i considerem que les

professionals de l'educació **tenim moltes coses a dir**.

Han contestat aquest qüestionari 3.541 professionals, nombre prou significatiu per extreure'n unes conclusions clares del que pensen les persones professionals de Catalunya.

D'aquestes 3.541 persones, el **68% són dones**, percentatge proper a la proporció d'homes i dones que treballen en el sector. Pel que fa als percentatges corresponents a les franges d'edat, també es corresponen aproximadament a la realitat de les treballadores de l'educació. Així, un 7% de les persones participants tenen entre 18 i 30 anys; un 53%, entre els 31 i 50; un 38%, entre 51 i 65 anys, i un 2% tenen més de 65 anys. El **80%** de les respostes procedeixen de personal **de centres públics** i la resta de centres concertats o privats. **El 77% correspon a personal docent** i la resta a personal d'atenció educativa, d'administració i serveis, vetllador, educador d'educació infantil i del lleure educatiu, entre d'altres. El 39% és personal que atén alumnat dels nivells d'infantil i primària, el 27% de secundària, el 17% de secundària postobligatòria, el 2% de formació de persones adultes i el 15% de nivell universitari.

2. Anàlisi dels resultats

2.1.- Quines creus que són les causes principals de la davallada dels resultats PISA? Del llistat següent escull-ne les CINC que creus que poden haver influït més. Si ho necessites, indica'n d'altres que no surten al llistat.

En aquesta pregunta s'oferien 32 possibles causes de la davallada dels resultats PISA i l'opció d'escriure'n d'altres que no sortissin al llistat.

Els resultats obtinguts són que el 62% de les persones que han contestat l'enquesta considera que una de les cinc **causes** principals PISA correspon a les **ràtios elevades**, el 53% a la manca de recursos per a l'**educació inclusiva i les aules d'acollida**, el 48% a la manca de **finançament** del sistema educatiu, el 39% a la manca de **continuitat de les lleis educatives**, el 35% a la manca de **disciplina** de l'alumnat al centre, el 32% a la manca de **temps per a la coordinació** i planificació de classes i el 31% a la manca de **reconeixement** als professionals de l'educació.

Les causes escollides per menys del 30% de les persones participants, però per més del 10%, són per ordre: la **manca de suport** del departament d'educació als centres, el mal ús dels **dispositius electrònics** per part de l'alumnat, les **condicions laborals** de les professionals de l'educació, la incorporació del **treball per competències**, la manca de recursos als **centres de més complexitat**, la **pobresa infantil** o la situació socioeconòmica d'algunes famílies, els

equips educatius **poc estables**, l'actual desplegament del **currículum**, la **LOMLOE**, el tipus de **formació inicial** i permanent del personal educatiu, la **manca d'objectius** definits i compartits pel personal dels centres, la **segregació escolar** a molts centres educatius i les conseqüències del **decret de plantilles**.

Altres aspectes com les conseqüències de la pandèmia, la doble xarxa escolar (pública/concertada), la manca d'una oferta educativa no formal (activitats no lectives, casals, colònies...) pels infants amb menys recursos, la LEC, la manca d'acompanyament de la inspecció educativa als centres, la poca participació als claustres i als consells escolars de centre o el manteniment de les metodologies tradicionals han estat considerats com a causes principals dels mals resultats acadèmics per menys del 10% de les persones que han contestat.

En l'apartat de respostes obertes, un 3% de persones creu que s'ha produït una disminució en la valoració dels continguts acadèmics bàsics i també un 3% considera que la preocupació excessiva per les respostes emocionals i la motivació de l'alumnat pot haver desplaçat l'atenció sobre l'aprenentatge en si mateix. Altres també destaquen els

canvis de valors en les famílies i la societat en general.

Globalment, podem concloure que el personal dels centres educatius que ha contestat l'enquesta **considera majoritàriament que les ràtios elevades i la manca de recursos per a l'educació inclusiva són les causes principals dels mals resultats de l'alumnat de Catalunya a l'informe PISA i quasi la meitat de les persones que han contestat també en culpa a la manca de finançament del sistema educatiu.**

Des de CCOO, coincidim totalment amb el resultat majoritari que es desprèn de

l'enquesta i considerem que les ràtios elevades i la manca de recursos per a l'educació inclusiva i pel sistema educatiu en general són els factors clau que expliquen els mals resultats de l'informe PISA. Segurament hi ha molts altres factors que hi han influït i així apareix també en els resultats de l'enquesta, però la manca contínua d'una inversió suficient en el sistema educatiu, especialment en la contractació de més professionals per atendre l'alumnat en millors condicions, sembla evident que havia de passar factura en algun moment.

Principals causes nomenades i percentatge de persones que les han escollit

- 61,95% **les ràtios elevades**
- 53,45% **la manca de recursos per a l'educació inclusiva i les aules d'acollida**
- 48,45% **la manca de finançament del sistema educatiu**
- 39,49% **la manca de continuïtat de les lleis educatives**
- 34,86% **la manca de disciplina de l'alumnat al centre**
- 31,86% **la manca de temps per coordinació i planificació de classes**
- 30,65% **la manca de reconeixement als professionals de l'educació**
- 27,88% **la manca de suport del departament d'educació als centres**
- 26,05% **el mal ús dels dispositius electrònics per part de l'alumnat**
- 25,23% **les condicions laborals de les professionals de l'educació**
- 24,27% **la incorporació del treball per competències**
- 21,50% **la manca de recursos als centres de més complexitat**
- 18,22% **la pobresa infantil o la situació socioeconòmica d'algunes famílies**
- 17,46% **els equips educatius poc estables**
- 16,98% **l'actual desplegament del currículum**
- 15,93% **la LOMLOE**
- 14,27% **el tipus de formació inicial i permanent del personal educatiu**
- 14,04% **manca d'objectius definits i compartits pel personal dels centres**
- 11,72% **la segregació escolar a molts centres educatius**
- 11,58% **les conseqüències del decret de plantilles**

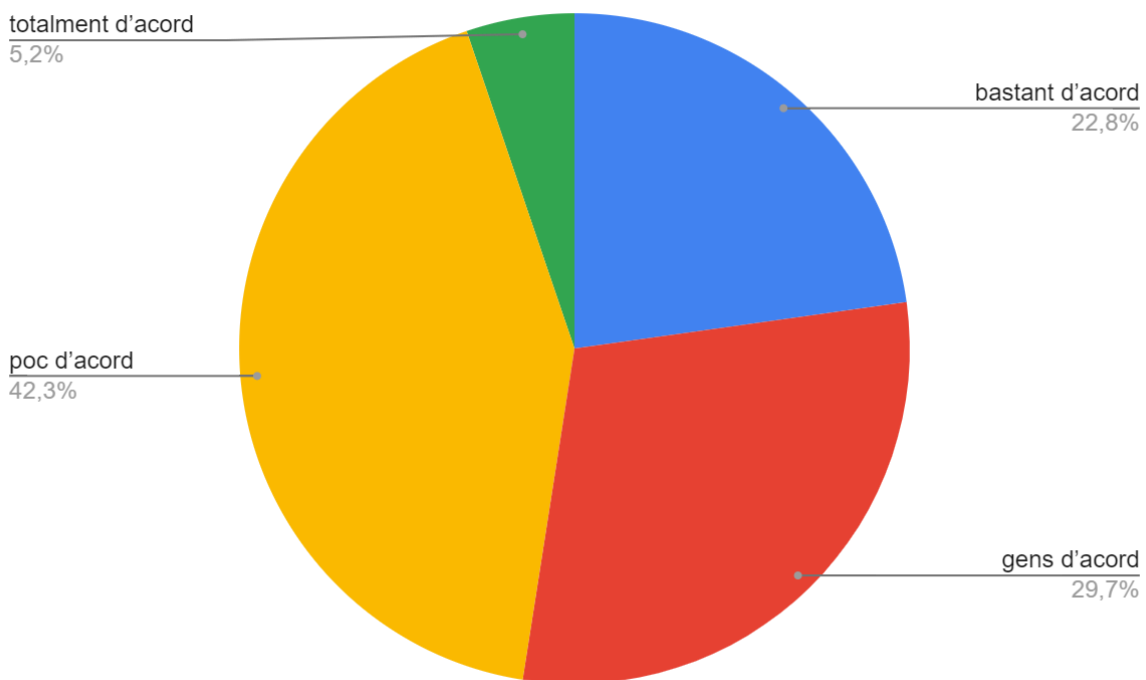
2.2.- La creació d'una comissió de persones expertes proposada per la Conselleria és la millor opció per trobar estratègies davant la davallada dels resultats educatius. Indica el teu grau d'acord respecte a aquesta afirmació

Quasi el 32% de les persones que han contestat l'enquesta no està gens d'acord amb l'afirmació que la creació d'una comissió de persones expertes sigui la millor opció per a trobar estratègies davant de la davallada dels resultats educatius i el 42% està poc d'acord. Per tant, **globalment un 74% no està gens d'acord o poc d'acord amb aquesta asseveració**. Només un 5% de totes les persones hi està totalment d'acord. Aquest resultat no varia gaire encara que se segreguin les dades per

professió, sexe, edat, tipus de centre o titularitat.

CCOO considerem, com es desprèn del resultat d'aquesta pregunta, que la creació d'una comissió de persones expertes **sense la participació de la comunitat educativa en general i especialment de les professionals de l'educació no garanteix una anàlisi prou ajustat de la realitat dels centres educatius**.

Acord amb l'afirmació núm. 2 (%)

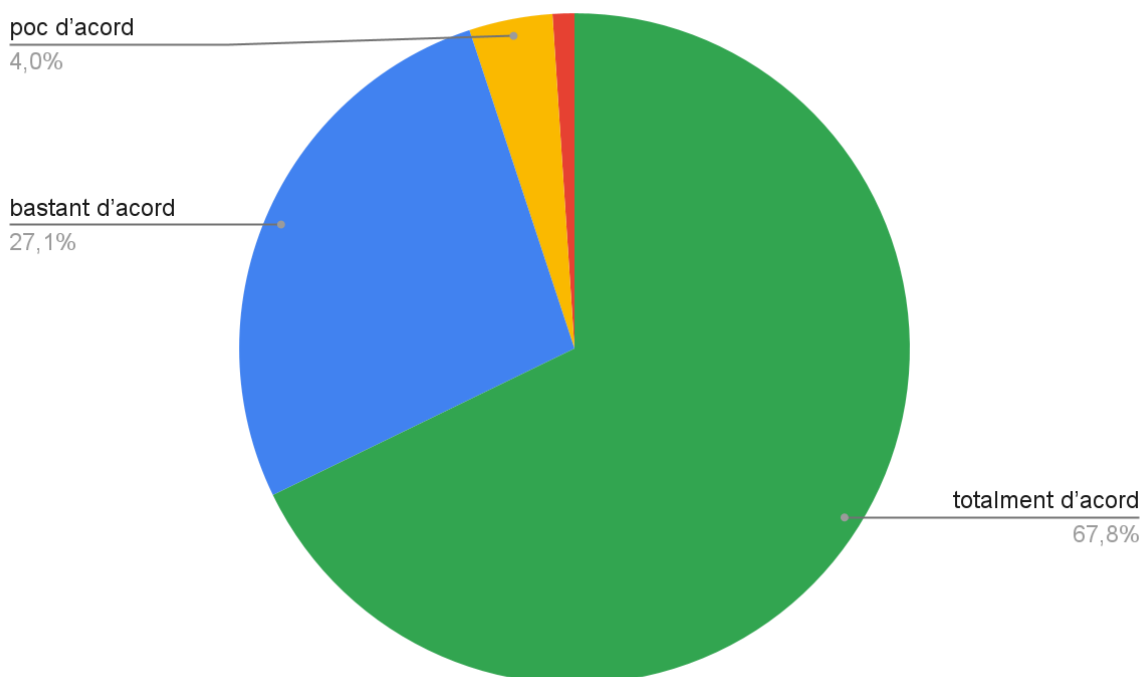

2.3.- La Conselleria hauria de consultar totes les professionals dels centres educatius per trobar conjuntament estratègies per millorar els resultats educatius. Indica el teu grau d'acord respecte a aquesta afirmació.

El 95% de les persones enquestades està totalment (68%) o bastant d'acord (27%) amb la necessitat de consultar a les professionals dels centres educatius per trobar estratègies de millora dels resultats educatius. Aquest percentatge no varia gaire encara que se segreguin les dades per professió, sexe, edat, tipus de centre o titularitat.

CCOO volem destacar la pràctica unanimitat pel que fa a la percepció del personal dels centres educatius que **hauria de ser consultat**. Com sempre hem defensat, no es poden trobar solucions sense comptar amb l'opinió de les treballadores directament implicades. **Ja és hora que la Conselleria escolti les professionals de l'educació.**

Acord amb l'afirmació núm. 3 (%)

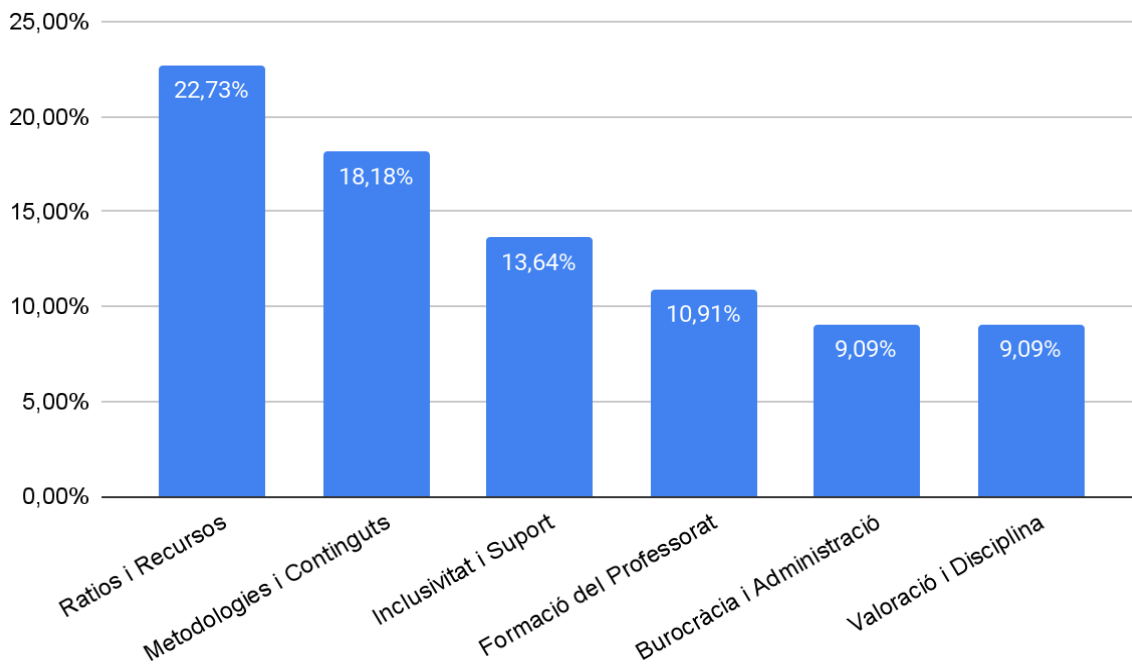
2.4.- Proposa una única mesura que consideris que s'hauria d'implementar en el teu treball diari i que ajudaria a millorar els resultats del sistema educatiu

En aquesta pregunta oberta, s'han agrupat les respostes segons el tema, de manera que el **23%** de les professionals que han respost l'enquesta considera que en el seu treball diari **la mesura que més ajudaria a millorar els resultats educatius seria reduir les ràtios i dotar de més recursos les aules**, per millorar la qualitat educativa i atendre de manera més personalitzada l'alumnat. El **18%** destaca la importància de mantenir **una estructura curricular clara prioritant els continguts acadèmics fonamentals** i el **14%** expressa una demanda de **més professionals de suport** a l'aula per atendre la diversitat de necessitats educatives de l'alumnat. L'**11%** ressalta la importància dels **programes de formació** perquè les professionals es mantinguin actualitzades i la necessitat d'**estades formatives** per millorar les seves habilitats. El **9%** remarca la necessitat de **minimitzar la càrrega administrativa i burocràtica** del personal docent que permeti centrar-se en les tasques d'ensenyament-aprenentatge. També el **9%** valora com a molt important la necessitat de **reconeixement social de**

la tasca docent i educativa i aconseguir un entorn educatiu on es valori l'**esforç de l'alumnat** i es pugui **millorar la disciplina a l'aula**.

En percentatges menors, es proposen mesures com mantenir unes lleis i polítiques educatives estables a llarg termini, millorar el reconeixement i l'autoritat del personal educatiu, augmentar la rellevància dels primers anys de l'educació (0-3) i aplicar les millors pràctiques dels països amb més èxit educatiu.

En consonància amb moltes de les treballadores que han contestat l'enquesta, CCOO també considerem que **una de les mesures concretes més importants per millorar els resultats del sistema educatiu és la baixada de ràtios** generalitzada per a tots els nivells educatius. També considerem imprescindible l'augment del personal de suport, la millora en la formació del personal educatiu, la disminució de la càrrega del personal docent i moltes de les altres propostes que han fet les persones que han contestat l'enquesta.

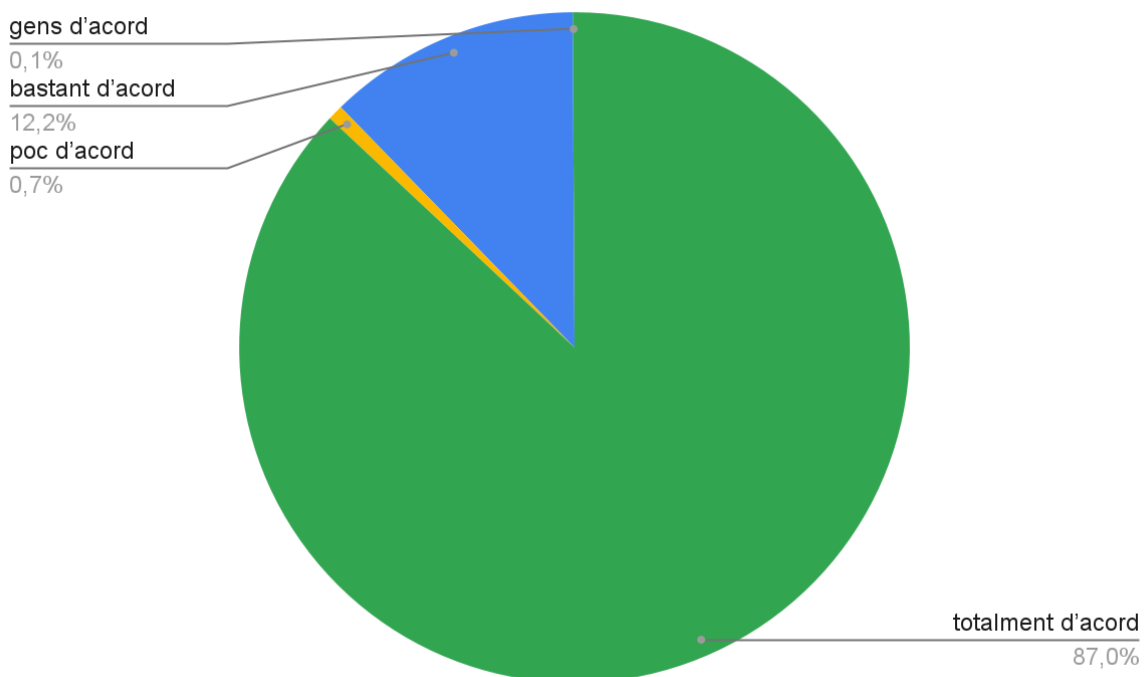

2.5.- Més enllà dels resultats educatius, cal millorar la situació general de l'educació. Indica el teu grau d'acord respecte a aquesta afirmació.

A la pregunta de si cal millorar la situació de l'educació en general, el 87% expressa que està totalment d'acord amb aquesta afirmació i un 12% que estava bastant d'acord, o sigui **un 99% de les professionals** que han contestat l'enquesta **ha respost que cal millorar la situació general de l'educació**. En les dades segregades per diferents variables, es manté aquesta unanimitat pràcticament absoluta en tots els casos.

Des de CCOO, considerem molt significativa aquesta resposta tan aclaparadora que posa de manifest la percepció rotunda i unívoca de les professionals de l'educació. **Davant d'aquesta resposta, les administracions s'haurien de sentir interpel·lades, especialment els departaments d'Educació i de Recerca i Universitats i els ens locals encarregats dels temes educatius, per aconseguir un consens de país que vertebrï i doni solucions als problemes del nostre sistema educatiu.**

Acord amb l'afirmació núm. 5 (%)

2.6.- Digues quins CINC factors poden ser més decisius per aconseguir aquesta millora en la qualitat de l'educació. Si ho necessites, indica'n d'altres que no surten al llistat.

En aquesta qüestió s'oferien 28 possibles factors per aconseguir una millora en la qualitat de l'educació i l'opció d'escriure'n d'altres que no sortissin al llistat.

El 71% de les persones que han contestat l'enquesta considera que un dels cinc factors més decisius per aconseguir la millora de la qualitat de l'educació és la **baixada de ràtios a l'aula**, el **50%** l'augment de **recursos per a l'educació inclusiva** i les aules d'acollida, el **49%** un **finançament adient del sistema educatiu** que arribi al 6% del PIB, el **45%** l'**estabilitat de les lleis educatives**, el **43%** la **millora de les condicions laborals** dels i les professionals de l'educació i el **34%** **promoure un millor reconeixement** del personal educatiu.

Els factors que estan nomenats per menys del 30% de les persones participants, però per més del 10%, són per ordre: més **suport des del Departament d'Educació** als centres, la regulació de l'ús dels **dispositius electrònics** de l'alumnat, més **recursos per als centres de més complexitat**, la reformulació de **la formació** inicial i permanent del personal educatiu, els **equips educatius estables**, un **millor desplegament del currículum**, mesures de **suport a la pobresa** infantil i a les famílies, la **internalització del personal vetllador**, la millora de la **convivència** als

centres i la modificació/derogació del **decret de plantilles**.

Altres aspectes com l'erradicació de la segregació escolar, una única xarxa educativa, equips multidisciplinaris als centres educatius, places públiques suficients de cicles formatius de grau mitjà i superior, més participació als claustres i als consells escolars de centre, oportunitats educatives per una educació a temps complet per tot alumnat, més beques per a l'alumnat econòmicament desfavorit, la baixada de les taxes universitàries, la coeducació efectiva als centres, més acompanyament de la inspecció educativa als centres, menjador escolar universal i gratuït o places públiques per a tot l'alumnat del 0-3 han estat considerats com a decisius per menys del 10% de les persones que han contestat.

En l'apartat de respostes obertes, s'han proposat altres factors per millorar l'educació com reduir les tasques burocràtiques del personal docent, donar més valor a les metodologies tradicionals, fer itineraris a l'ESO, recuperar la cultura de l'esforç o uniformitzar els projectes educatius de centre, entre d'altres.

Així, doncs, quasi tres de cada quatre persones que han contestat l'enquesta consideren que un dels factors més

decisius per aconseguir la millora de la qualitat de l'educació són **la baixada de ràtios a l'aula i quasi la meitat de les persones, l'augment de recursos per a l'educació inclusiva i un finançament que arribi al 6% del PIB.**

CCOO reclamem que s'escolti el clam de les professionals de l'educació que estan identificant clarament quines són les solucions per assolir una veritable millora en la qualitat de l'educació.

Principals factors nomenats i percentatge de persones que els han escollit

- 71,19%** la baixada de ràtios a l'aula
- 49,63%** més recursos per a l'educació inclusiva i les aules d'acollida
- 49,46%** un finançament adient que arribi com a mínim al 6% del PIB
- 45,00%** estabilitat de les lleis educatives
- 42,80%** millora de les condicions laborals dels i les professionals de l'educació
- 34,24%** promoure un millor reconeixement de les professionals de l'educació
- 26,61%** més suport des del Departament d'educació als centres
- 22,74%** la regulació de l'ús dels dispositius electrònics de l'alumnat
- 20,25%** més recursos per als centres de més complexitat
- 18,42%** la reformulació de la formació inicial i permanent del personal educatiu
- 18,25%** equips educatius estables
- 13,62%** millor desplegament del currículum
- 12,34%** mesures de suport a la pobresa infantil i a les famílies
- 12,09%** la internalització del personal vetllador
- 11,58%** millora de la convivència als centres
- 10,82%** la modificació/derogació del decret de plantilles

2.7.- Actualment treballar en l'educació és gratificant. Indica el teu grau d'acord respecte a aquesta afirmació.

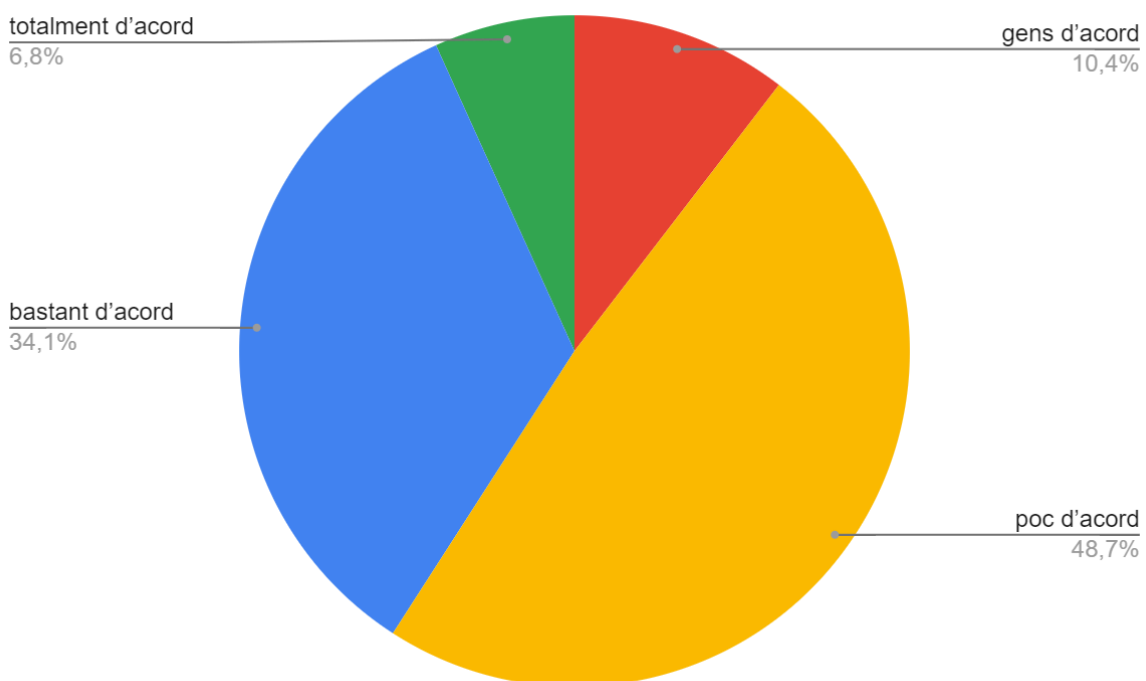
Només un 7% de les persones que han contestat l'enquesta **està totalment d'acord** amb l'afirmació: "Actualment treballar en l'educació és gratificant". Un 34% està bastant d'acord, mentre que **un 59% estan poc (49%) o gens d'acord** (10%). No hi ha diferències significatives encara que se segreguin les dades per professió, sexe, edat, tipus de centre o titularitat.

És molt **preocupant** que quasi un **60%** de les treballadores de l'educació que contesten l'enquesta **no considerin gratificant la seva feina actualment**. Aquesta dada mostra el greu **malestar** que existeix en els centres per les **altes**

ràtios, la manca de recursos per atendre l'alumnat de manera personalitzada i la manca de **finançament** de l'educació.

CCOO entenem que les administracions han de donar resposta urgentment a aquesta situació. Després de molts anys de retallades, d'empitjorament de les condicions laborals, de canvis en les legislacions educatives importants, de molts canvis socials i educatius i, fins i tot, d'una pandèmia, caldria un reconeixement de la tasca ingent que han dut a terme els treballadors i treballadores de l'educació, garantint que es pugui fer realment en bones condicions.

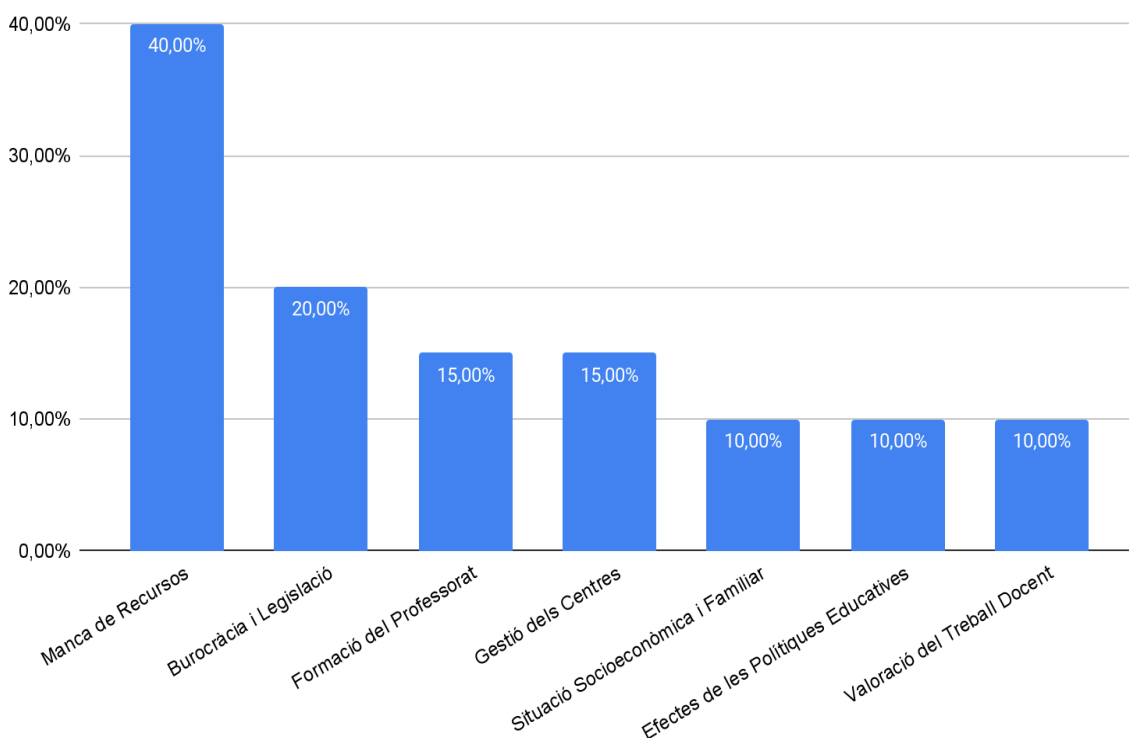
Acord amb l'afirmació núm. 7 (%)

2.8.- Observacions i/o altres comentaris respecte a l'estat de l'educació: qualitat educativa, resultats educatius o situació dels centres.

Agregant les observacions per temàtiques, aproximadament un 40% tenen a veure amb la manca de recursos dels centres, tant materials, com humans. Prop d'un 20% expressen preocupacions sobre l'excés de burocràcia i els canvis freqüents en la legislació educativa i un 15% han destacat la formació del professorat com un factor clau en la millora de la qualitat educativa. També un 15% destaquen la importància de millorar la gestió dels centres educatius i la necessitat de més autonomia i

participació del personal docent en les decisions als centres. Al voltant d'un 10% reflexiona sobre les dificultats socioeconòmiques i familiars d'una part de l'alumnat i la seva influència en els resultats acadèmics i un altre 10% destaca els efectes negatius de les polítiques educatives actuals i la necessitat de revisar-les. També aproximadament un 10% considera necessari que es valori més la feina de les professionals de l'educació i es millori la seva situació laboral.

3. Conclusions

A tall de conclusió i un cop analitzades totes les respostes del qüestionari, la Federació d'educació de CCOO creiem que en aquesta enquesta les professionals de l'educació han manifestat **el seu malestar** i la seva opinió de manera rotunda sobre l'estat de l'educació a Catalunya. És evident que les professionals de l'educació no s'han sentit interpellades de cap manera pel Departament d'Educació i a la vegada **exigeixen ser escoltades**, per això des de CCOO els hi hem volgut donar veu.

Les principals causes que les professionals de l'educació consideren que són les responsables de la davallada dels resultats PISA formen part de les nostres denúncies sindicals principals des de fa molts anys: les elevades ràtios, la manca de recursos per l'educació inclusiva, l'infrafinançament del sistema educatiu, la manca de reconeixement dels professionals de l'educació, entre d'altres.

Igualment moltes de **les solucions proposades per les persones que han**

contestat l'enquesta per a la millora de la qualitat educativa i els resultats acadèmics formen part de les nostres propostes com a principal sindicat que representa a totes les professionals de l'educació. Aquestes propostes clares tenen a veure amb una major inversió educativa, per disminuir les ràtios, atendre la diversitat amb més professionals, lluitar contra la segregació escolar, incrementar els recursos especialment pels centres d'alta complexitat o internalitzar del personal vetllador, entre d'altres .

Com a sindicat ens sentim totalment identificades amb els neguits, el malestar i les propostes expressades per les professionals de l'educació. Ja fa temps que des de CCOO, reclamem que el pressupost destinat per part Govern de la Generalitat de Catalunya a l'educació sigui de com a mínim un 6% del PIB de Catalunya. En aquest sentit, **CCOO estem treballant en una ILP amb més de 50 entitats del món educatiu i social, amb més de 61.000 signatures recollides, per aconseguir-ho.**

En l'articulat de la ILP es proposa que aquest 6% es destini entre d'altres a:

- Disminuir les ràtios a tots els nivells amb la incorporació de més professionals
- Millorar les instal·lacions i el manteniment dels centres públics i dotar-los dels recursos necessaris
- Desplegar completament el decret d'educació inclusiva
- Erradicar la segregació escolar
- Revertir totes les retallades per al personal dels centres educatius
- Crear una oferta pública de places de formació professional suficient
- Augmentar l'oferta dels ensenyaments de règim especial i fomentar l'educació al llarg de la vida
- Augmentar el nombre d'escoles rurals per compensar les desigualtats territorials
- Homologar de les condicions laborals del personal dels centres sostinguts amb fons públics
- Avançar cap a la gratuïtat de l'etapa 0-3 i l'equiparació de les condicions de les seves treballadores
- Millorar la formació contínua del personal educatiu i crear l'R+D+I de l'educació
- Implantar la coeducació
- Internalitzar el personal vetllador
- Augmentar els recursos per a la immersió lingüística en català
- Avançar per aconseguir un menjador universal i gratuït i la millora de les condicions del personal de l'espai del migdia
- El finançament suficient de la universitat pública

Els departaments d'Educació, de Recerca i Universitat, els ens locals i el mateix Govern de la Generalitat de Catalunya **no poden donar l'esquena a aquesta realitat** i cal que entomin aquesta situació amb valentia, escoltin

les propostes de les professionals de l'educació i implementin mesures consensuades amb la comunitat educativa per promoure un canvi de tendència que ens porti a assolir una **educació de qualitat i amb equitat**.

